

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena și Burduh Victor,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2019, în privința inculpaților

Covali Vasile xxx, născut la xxx, originar din xxx și domiciliat în xxx;

Cecîrlău Ana xxx, născută la xxx, originară din xxx și domiciliată în xxx;

Ștefanschi Oleg xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx;

Ursu Alexandru xxx, născut la xxx, originar din xxx și domiciliat în xxx;

Jaloba Ion xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 18.01.2014 – 21.03.2016;

Instanță de apel: 05.05.2016 – 22.03.2017;

09.11.2017 – 03.07.2019;

Instanță de recurs: 23.06.2017 – 10.10.2017;

08.10.2019 – 03.11.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Briceni din 21 martie 2016, au fost achitați, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii:

- Covali Vasile, de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326

alin.(2) lit. b), d) Cod penal;

- Cecîrlău Ana de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.328 alin.(1)

Cod penal;

- Ștefanschii Oleg de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(2) lit. b), d) Cod penal;

- Ursu Alexandru de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42, 324 alin.(2) lit. b), c) Cod penal;

- Jaloba Ion de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute art.42, 324 alin.(2) lit. b), c) Cod penal.

Acțiunea civilă înaintată în interesele statului de către Procuratura Anticorupție împotriva lui Covali V., Cecîrlău A., Ștefanschii O., Ursu A. și Jaloba I. privind încasarea prejudiciului, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. De către organul de urmărire penală, Covali V. și Ștefanschii O. au fost învinuiți de faptul, că acționând în scop de profit, în complicitate și de comun acord cu Jaloba I., Ursu A. și Cecîrlău A., au creat o schemă de extorcare sistematică a mijloacelor bănești, ce nu li se cuvin, destinate îmbogățirii proprii și anume: făcând uz de cuvinte, gesturi și semne au susținut pe lângă Bușovschii Roman că pot interveni și ulterior au intervenit pe lângă angajații postului vamal „Larga” al Republicii Moldova, situat în r-nul Briceni, com. Larga, despre care știa cu certitudine, că conform art.123 Cod penal, sunt persoane publice, în vederea determinării acestora, în schimbul unei sume de bani, să îndeplinească acțiuni contrar funcției sale și anume să organizeze și să favorizeze trecerea mărfurilor din Ucraina în Republica Moldova cu mijlocul de transport de model „Ford Tranzit” cu n/î XXX, fără calcularea și achitarea plăților vamale, drepturilor de import asupra mărfurilor, precum și efectuarea controlului vamal obligatoriu.

Astfel, Covali V., de comun cu Ștefanschii O., susținând că au influență asupra angajaților postului vamal „Larga” al Republicii Moldova, situat în r-nul Briceni, com. Larga, în perioada iunie-august 2013 au pretins, extorcat, acceptat și primit, personal, pentru sine și alte persoane, de la Bușovschii R., sub controlul organului de urmărire penală a CNA, mijloace financiare în sumă de 2.750 dolari SUA, ce nu li se cuvin, pentru a favoriza trecerea mărfurilor ce-i aparțin lui Bușovschii Roman, transportate cu mijlocul de transport de model „Ford Tranzit” cu n/î XXX: 1) fără efectuarea controlului vamal obligatoriu, 2) efectuarea neadecvată a acestuia, 3) fără calcularea și achitarea plăților vamale, drepturilor de import asupra mărfurilor.

Covali V. și Ștefanschii O., sunt învinuiți de către organul de urmărire penală că, la data de 30.07.2013, de comun acord, acționând prin înțelegere prealabilă cu inspectorii

postului vamal „Larga”, Jaloba I. și Cecîrlău A. în cadrul întrevederii cu Bușovschii R., care a avut loc între orele 05.46 și 05.50, în apropierea postului vamal Larga, au pretins și primit de la Bușovschii R. suma totală de 750 dolari SUA, din care pentru sine suma de 520 dolari SUA, pentru angajații postului vamal ucrainesc suma de 60 dolari SUA și pentru inspectorii vamali ai postului vamal „Larga” suma de 170 dolari SUA.

Drept urmare, în aceeași zi între orele 06.49 - 06.53, inspectorii vamali ai postului

vamal Larga, Jaloba I., Cecîrlău A. în complicitate cu Covali V. de comun cu Ștefanski O., au organizat și favorizat trecerea a 600 kg făină din Ucraina în Republica Moldova prin postul vamal „Larga” cu mijlocul de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX, fără efectuarea controlului vamal obligatoriu, calcularea și achitarea plăților vamale și a drepturilor de import asupra mărfurilor nominalizate.

Ulterior, în scopul voalării acțiunilor sale criminale Covali V., de comun cu Ștefanski O. au asigurat escortarea mijlocului de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX, la domiciliul lui Dical Alexei, care este situat în com. Larga, în ograda căruia a fost efectuată reîncărcarea mărfurilor din mijlocul de transport menționat în automobilul de model „Dacia Logan” cu n/î BL DR 602.

Tot Covali V., de comun cu Ștefanski O., la 11.08.2013 și prin înțelegere prealabilă cu inspectorul postului vamal „Larga”, Jaloba I. în cadrul întrevederii cu Bușovschii R., care a avut loc între orele 05.40 și 05.50, în apropierea postului vamal „Larga”, a pretins și primit de la Bușovschii R. suma de 800 dolari SUA, dintre care o parte și-a reținut-o pentru sine, suma de 200 dolari SUA pentru Covali V. și 200 de dolari SUA, pentru inspectorii vamali ai postului vamal „Larga”, Jaloba I.

Drept urmare, în aceeași zi, între orele 06.24 - 06.33, inspectorul vamal al postului vamal „Larga”, Jaloba I., în complicitate cu Covali V. de comun cu Ștefanski O., au organizat și favorizat trecerea a 1.200 kg făină și 300 kg zahăr din Ucraina în Republica Moldova prin postul vamal „Larga” cu mijlocul de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX, fără efectuarea controlului vamal obligatoriu, calcularea și achitarea plăților vamale și a drepturilor de import asupra mărfurilor nominalizate.

Ulterior, în scopul voalării acțiunilor sale ilicite, Covali V., de comun cu Ștefanski O. au asigurat escortarea mijlocului de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX, la domiciliul lui Alexei Dical, în comuna Larga, în ograda căruia a fost efectuată reîncărcarea mărfurilor din mijlocul de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX în automobilul de model „Mecedes Benz Sprinter”.

Tot Covali V., de comun cu Ștefanski O., la 28.09.2013 și prin înțelegere prealabilă cu inspectorii postului vamal „Larga”, Jaloba I. și Ursu A., în cadrul întrevederii cu Bușovschii R., care a avut loc între orele 06.30 și 06.35, în apropierea postului vamal „Larga”, au pretins, acceptat și primit de la Bușovschii R. suma de 1.200 dolari SUA, dintre care o parte și-a reținut-o pentru ei, iar suma de 300 dolari SUA a repartizat-o după cum urmează: 200 dolari SUA i-a transmis inspectorului vamal Jaloba I. și 100 dolari SUA către inspectorul vamal Ursu A.

În aceeași zi, între orele 06.24 - 06.33, inspectorii vamali ai postului vamal „Larga”, Jaloba I. și Ursu A., în complicitate cu Covali V. de comun cu Ștefanski O. au organizat și favorizat trecerea a 1.200 kg făină și 300 kg zahăr din Ucraina în Republica Moldova prin postul vamal „Larga” cu mijlocul de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX, fără efectuarea controlului vamal obligatoriu, calcularea și achitarea plăților vamale și a drepturilor de import asupra mărfurilor nominalizate.

Ulterior, în scopul voalării acțiunilor sale ilicite, Covali V. de comun cu Ștefanski O., au asigurat escortarea mijlocului de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX, la domiciliul lui Dical Alexei, care este situat în com. Larga, în ograda căruia a fost

efectuată reîncărcarea mărfurilor din mijlocul de transport de model „Dacia Logan”.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, respectivele acțiuni ale lui Covali V. și Ștefănschi O. au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art.326 alin.(2) lit. b), d) Cod penal și anume, *trafic de influență, conform indicilor - pretinderea, acceptarea și primirea de bani, personal, pentru sine și pentru alte persoane, săvârșite intenționat de către o persoană care susține că are influență asupra unui funcționar, în scopul de a-l face să nu îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, acțiuni comise de către două și mai multe persoane, acțiuni urmate de influența promisă și obținerea rezultatului urmărit.*

Cecîrlău A. este învinuită de către organul de urmărire penală în faptul, că activând în funcția de inspector al Biroului Vamal Briceni, postul vamal „Larga”, în conformitate cu prevederile art.123 alin.(2) Cod penal, fiind persoană publică, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, fiind obligată în conformitate cu fișa de post privind obligațiunile funcționale de a dirija în cunoștință de cauză sectorul de muncă încredințat, să manifeste inițiativă și perseverență, să asigure îndeplinirea întocmai a sarcinilor ce stau în fața sa, să se călăuzească în exercitarea atribuțiilor, de legislația în vigoare, să fie obiectivă și imparțială, iar în conformitate cu Legea cu privire la prevenirea și combaterea corupției nr. 90-XVI din 25.04.2008, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative, pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, contrar, obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, a comis infracțiunea de depășire a atribuțiilor de serviciu în următoarele circumstanțe:

La 30.07.2013, Cecîrlău A., aflându-se la serviciu în postul Vamal „Larga”, din cadrul Biroului Vamal Briceni, fiind obligată să nu se lase influențată în luarea deciziilor de către persoane din afara instituției, în special în situația în care acest fapt ar conduce la crearea anumitor favoruri unei persoane, iar comportamentul său atât public, cât și privat, nu trebuie să o facă vulnerabilă de o influență nedatorată a altei persoane, să respingă și să comunice conducătorului ierarhic superior orice tentative sau acte de corupție, la ora 06.49.03, a verificat, la intrare pe teritoriul Republicii Moldova, împreună cu inspectorul Jaloba I., încărcătura transportată de Liboni Octavian, în calitate de persoană fizică, cu mijlocul de transport de model „Ford Tranzit” cu n/î XXX.

În urma controlului efectuat, a constatat cu certitudine că Liboni Octavian introducea în Republica Moldova, mărfuri destinate activității comerciale și anume 25 saci de faină a câte 25 kg fiecare, în total 600 kg.

Prin urmare Cecîrlău A., ignorând prevederile art.4 și 5 a Legii nr. 1569/20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, art.116 din Codul Vamal, precum și prevederile obligațiilor sale de serviciu, a permis importul de către o persoană fizică a mărfurilor destinate comerțului, fără respectarea prevederilor legale și întrunirea condițiilor obligatorii pentru importul a astfel de mărfuri.

Tot, Cecîrlău A. este învinuită de către organul de urmărire penală că participând la discuția și înțelegerea ce a avut loc între Jaloba I. și Ștefănschi O., cunoscând cu

certitudine despre faptul comiterii a unui act de corupție, urmărind scopul mușamalizării comiterii infracțiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu și a actului de corupție, nu a anunțat persoanele responsabile abilitate cu examinarea faptelor de corupție, comițând în condițiile date contravenția prevăzută de art.314 Cod contravențional, tăinuirea unui act de corupție și neluarea măsurilor de rigoare.

De asemenea, în ceea ce privește implicațiile sociale și economice ale faptelor comise de către Cecîrlău A., trebuie de avut în vedere faptul că aceasta, având calitatea de lucrător vamal, avea obligația de serviciu să efectueze controale asupra mărfurilor și mijloacelor de transport și să constate eventuale fapte penale sau contravenții la regimul vamal și să aplice măsurile prevăzute de actele normative în vigoare.

Din probele administrate în cauză rezultă însă, fără nici un dubiu, faptul că învinuita având un comportament infracțional efectua un control formal sau nu efectua nici un fel de control vamal, creând astfel posibilitatea introducerii din țară a oricăror tipuri de mărfuri sau obiecte, inclusiv a celor periculoase, interzise de lege.

În acest context, se evidențiază un pericol social ieșit din comun al faptelor comise de către Cecîrlău A., relevat de faptul, că practic, la frontiera de stat a Republicii Moldova, există posibilitatea să fie introduse în țară orice tip de obiecte, nu există nici un fel de securizare a acestei frontiere prin simplul fapt că învinuita nu și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu.

De asemenea, o astfel de activitate infracțională lezează foarte grav și interesele naționale, existența acestui fenomen infracțional (generalizat) punând, în mod real, în discuție aspectul securității frontierelor de est ale Uniunii Europene, dinamitând șansele aderării Moldovei la Uniunea europeană și spațiului SCHENGEN, inclusiv datorită lipsei de responsabilitate a lui Cecîrlău A., rezultată din neasumarea acestui deziderat socio-politic deosebit de important pentru asigurarea liberei circulații a mărfurilor și a libertății de mișcare a cetățenilor. Lipsa unei reacții prompte, viguroase a instituțiilor statului față de astfel de fapte grave - ce nu sunt incidente izolate, minore, dar fapte ce subminează interesele publice - generează un sentiment de insecuritate, de extinsă nemulțumire socială și poate fi percepută de cetățeni ca un act de complicitate, de sfidare, ca o tolerare a unor astfel de comportamente, a folosirii autorităților publice pentru îmbogățiri spectaculoase, frauduloase, peste noapte.

Cecîrlău A. este investită cu exercițiul autorității publice, ceea ce face ca activitatea ei infracțională să fie de o mare gravitate și de un ridicat pericol social, prin potențialul de discreditare și prin neîncrederea cetățenilor în această instituție a statului.

Prin acțiunile sale Cecîrlău A. a compromis imaginea și încrederea cetățeanului de rând față de Biroul Vamal Briceni în special, precum și a întregului Serviciu Vamal al Republicii Moldova, astfel a prejudiciat interesele generale a societății.

Prin crima comisă s-au cauzat daune considerabile intereselor publice prin subminarea autorității organelor publice, crearea obstacolelor și tulburărilor în activitatea acestora.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, respectivele acțiuni ale lui Cecîrlău A. au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 328 alin. (1) Cod penal și anume - *excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de*

către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice.

Ursu A. și Jaloba I. sunt învinuiți de către organul de urmărire penală în faptul, că activând în funcția de inspector ai Biroului Vamal Briceni, având calitatea de persoană publică în virtutea prevederilor art.123 alin.(2) Cod penal, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, impuse de funcția deținută prin fișa de post, Codul vamal, Codul de conduită a colaboratorului vamal, Legii cu privire la prevenirea și combaterea corupției, fiind obligați să nu se lase influențați în luarea deciziilor de către persoane din afara instituției, în special în situația în care acest fapt ar conduce la crearea anumitor favoruri unei persoane, iar comportamentul său atât public, cât și privat, nu trebuie să-i facă vulnerabili de o influență nedatorată a altei persoane, să respingă și să comunice conducătorului ierarhic superior orice tentative sau acte de corupție, să nu folosească poziția lor în interese particulare și să nu sugereze o recompensă pentru îndeplinirea oricăror atribuții de serviciu, să nu solicite, să nu primească sau să nu accepte cadouri, împrumuturi și orice alte valori, servicii, în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, de la persoane cu care se află în relații de serviciu, urmărind scop de profit în complicitate cu inspectorii vamali Cecîrlău A., precum și cu Covali V., Ștefanchi O., au colaborat la crearea și au participat activ în calitate de complice la o schemă de extorcere sistematică a mijloacelor bănești, ce nu li se cuvin, personal pentru sine și pentru alte persoane, destinate îmbogățirii proprii, extorcând și primind în perioada martie - 28.09.2013, mijloace bănești, pentru organizarea și favorizarea trecerii mărfurilor din Ucraina în Republica Moldova, fără achitarea plăților vamale, drepturilor de import asupra mărfurilor precum și: 1) fără efectuarea controlului vamal obligatoriu; 2) efectuarea neadecvată a acestuia; 3) fără calcularea și achitarea plăților vamale, drepturilor de import asupra mărfurilor în postul vamal „Larga” al Republicii Moldova, situat în r-nul Briceni, com. Larga.

Astfel, în privința circumstanțelor reale în care au fost comise infracțiunile, ce plasează actele materiale comise de către Ursu A. și Jaloba I. - unice sau multiple, după caz - în ansamblul unui fenomen de corupție generalizat, ce ar caracteriza activitatea specifică derulată de către acesta în Punctul Vamal „Larga”, probatoriul administrat a relevat, în mod indubitabil, că martorului i-au fost pretinse, fără excepție, ori de câte ori au tranzitat frontiera, de către Ursu A. și Jaloba I. prin mijlocitor, diverse sume de bani, pentru a i se permite trecerea fără efectuarea unui control amănunțit a mărfii transportate.

În acest cadru, faptele lui Ursu A. și Jaloba I., trebuie privite nu doar ca având un caracter izolat, unicitatea sau numărul redus al acestora fiind rezultatul modului în care s-au derulat operațiunile de transport, în funcție de orarul urmat de transportator, doar întâmplarea făcând ca ultimul să-i fi pretins martorului o singură dată, de două sau de trei ori, după caz, anumite sume de bani. Acest fenomen de corupție trebuie privit în ansamblul său și la adevărata sa amploare, astfel cum a fost evidențiat de activitatea de investigație derulată în cauză.

De asemenea, în ceea ce privește implicațiile sociale și economice ale faptelor

comise de către Ursu A. și Jaloba I., trebuie de avut în vedere faptul că aceștia, având calitatea de lucrător vamal, aveau obligația de serviciu să efectueze controale asupra mărfurilor și mijloacelor de transport și să constate eventualele fapte penale sau contravenții la regimul vamal și să aplice măsurile prevăzute de actele normative în vigoare.

Din probele administrate în cauză rezultă însă, faptul că în schimbul sumelor de bani pretinse și primite, Ursu A. și Jaloba I., efectuau un control formal sau nu efectuau nici un fel de control vamal, creând astfel posibilitatea introducerii în țară a oricăror tipuri de mărfuri sau obiecte, inclusiv a celor periculoase, interzise de lege.

În acest context, se evidențiază un pericol social ieșit din comun al faptelor comise de către Ursu A. și Jaloba I., relevat de faptul că, practic, la frontiera de stat a Moldovei, există posibilitatea să fie introduse în țară orice tip de obiecte. Nu există nici un fel de securizare a acestei frontiere, prin simplul fapt că ultimii nu își îndeplinesc atribuțiile de serviciu.

De asemenea, o astfel de activitate infracțională lezează foarte grav și interesele naționale, existența acestui fenomen infracțional (generalizat) punând, în mod real, în discuție aspectul securității frontierelor de est ale Uniunii Europene, dinamitând șansele aderării Moldovei la Uniunea europeană și spațiului SCHENGEN, inclusiv datorită lipsei de responsabilitate a învinuiților, rezultată din neasumarea acestui deziderat socio-politic deosebit de important pentru asigurarea liberei circulații a mărfurilor și a libertății de mișcare a cetățenilor.

De asemenea urmează a fi elucidate circumstanțele reale în care au fost săvârșite faptele, ce plasează actele material unice sau multiple ale acestora în ansamblul fenomenului de corupție generalizată ce caracterizează activitatea specifică desfășurată în punctul vamal „Larga”, probatoriul administrat relevând, faptul că la fiecare trecere prin punct, martorului i s-au pretins, fără excepție, de către Ursu A. și Jaloba I., prin mijlocitor diferite sume de bani pentru a i se permite tranzitul fără controlul amănunțit al încărcăturii.

În acest cadru, faptele lui Ursu A. și Jaloba I. se impun a fi privite nu ca având caracter izolat, unicitatea sau numărul redus al acestora fiind rezultatul modului în care s-au derulat operațiunile de tranzit ce s-au pliat pe orarul urmat de transportator, doar întâmplarea făcând ca ultimii să îi fi verificat și să îi fi pretins mită martorului o singură dată, de două, de trei ori, dar ca parte a respectivului fenomen de corupție, amploarea acestuia, astfel cum a fost evidențiată de activitatea investigativă derulată în cauză.

Astfel, lipsa unei reacții prompte, viguroase a instituțiilor statului față de astfel de fapte grave - ce nu sunt incidente izolate, minore, ci fapte ce subminează interesele publice - generează un sentiment de insecuritate, de extinsă nemulțumire socială și poate fi percepută de cetățeni ca un act de complicitate, de sfidare, ca o tolerare a unor astfel de comportamente, a folosirii autorităților publice pentru îmbogățiri spectaculoase, frauduloase, peste noapte.

Ursu A. și Jaloba I., sunt învestiți cu exercițiul autorității publice, ceea ce face ca activitatea lor infracțională să fie de o mare gravitate și de un ridicat pericol social, prin potențialul de discreditare și prin neîncrederea cetățenilor în această instituție a statului.

Pericolul social concret rezultă și din natura faptelor, frecvența și caracterul lor repetitiv, din calitatea de vameși, din colaborarea pe paliere ierarhice în săvârșirea infracțiunilor de corupție, din faptul că Ursu A. și Jaloba I., și-au traficată atribuțiile de serviciu, făcând din exercitarea lor o sursă constantă de venituri ilicite.

Ursu A. și Jaloba I., au manifestat un curaj infracțional deosebit, în condițiile în care deși au luat cunoștință, măcar din media, de operațiunile anterioare desfășurate pe linia combaterii infracționalității vamale de organele abilitate ale statului, au continuat să primească sume de bani, drept mită, denotând un profund dispreț față de valorile sociale ocrotite de lege, dar și de posibila activitate de prindere întreprinsă de organele judiciare.

Totodată, la aprecierea acestui pericol se vor avea în vedere și urmările produse, cu implicații asupra imaginii acestui sector de activitate, cu atribuții de constatare a eventualelor încercări de fraudare a legilor în domeniu și aplicare corelativă de sancțiuni, creând grave deservicii instituției în cadrul căreia își exercita chiar o funcție de conducere.

Astfel, Ursu A. și Jaloba I., întru realizarea scopului infracțional, aflându-se la serviciu în cadrul postului vamal „Larga”, r-nul Briceni, ignorând prevederile art. 4 și 5 a Legii 569/20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, art. 116 din Codul Vamal, precum și prevederile obligațiilor de serviciu, de comun acord cu complicității săi, în perioada aprilie - 28 septembrie 2013, au pretins, estorsat, acceptat și primit prin, mijlocitor, pentru sine, de la Bușovschi R., sub controlul organului de urmărire penală a CNA, mijloace financiare în sumă de 2.750 dolari SUA, ce nu li se cuvin, pentru a favoriza trecerea mărfurilor transportate de martor, cu mijlocul de transport de model „Ford Tranzit”, cu n/î XXX: 1) fără efectuarea controlului vamal obligatoriu; 2) efectuarea neadecvată a acestuia; 3) fără calcularea și achitarea plăților vamale, drepturilor de import asupra mărfurilor.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, respectivele acțiuni ale lui Ursu A. și Jaloba I. au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art.42, 324 alin.(2) lit. b), c) Cod penal și anume, *corupere pasivă, adică pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de către o persoană publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine pentru a îndeplini acțiuni contrar exercitării funcției, acțiuni săvârșite prin extorcare, de două sau mai multe persoane.*

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie recunoscuți vinovați și condamnați: Jaloba I. în baza art.324 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, la 5 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 5 ani; Ursu A. în baza art.324 alin.(2) lit. b), c) Cod penal, la amendă în mărime de 5.000 unități convenționale, ceea ce constituie 100.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 4 ani; Ștefanschi O. în baza art.326 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, la amendă în mărime de 3.000 unități convenționale, ceea ce constituie 60.000 lei, cu aplicarea conform art.65 alin.(3) Cod penal a pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 3 ani; Covali V. în baza art.326 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis și cu

aplicarea conform art.65 alin.(3) Cod penal, a pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 3 ani; Cecîrlău A. în baza art.328 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ceea ce constituie 10.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe o perioadă de 3 ani, iar acțiunea civilă să fie admisă integral.

În motivarea apelului a invocat:

- instanța a omis respectarea prevederilor art.394 Cod de procedură penală - nu a enunțat temeiurile pentru achitarea inculpaților;

- prin sintagmele utilizate instanța a depășit limitele judecării cauzei, deoarece aspectul invocat de către instanță nu a fost formulat și invocat de către partea apărării, instanța nu s-a redus la examinarea circumstanțelor descrise în învinuirile formulate, dar s-a lansat în desfășurarea imaginară a eventualelor evenimente catalogând acțiunile organului de urmărire penală ca „înscenare” fără a lua în calcul circumstanțele de fapt ce au avut loc;

- instanța s-a expus asupra argumentelor ce nu au fost examinate în ședința de judecată - prețul făinii în Republica Moldova, adică lipsa de sens economic a importului în sensul în care a fost documentat, iar indicând ca temei lipsa faptului infracțiunii, instanța a omis de a lua în calcul, că de fapt, acțiunile fizice au avut loc, fapt confirmat inclusiv de partea apărării;

- este nefondată afirmația instanței, prin care o parte din măsurile speciale de investigație au fost recunoscute drept nule, invocând ingerința activă a organului de urmărire penală și nerespectarea obligației pasive, or, obligația pasivă se referă la momentul comiterii și nu la momentul documentării faptelor infracționale și la acumularea probatoriului, faptul provocării nefiind invocat de inculpați în cadrul examinării judecătorești;

- este neclară poziția apărării referitoare la nevinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii de care sunt acuzați, iar în același timp apărarea mizând pe existența unei presupuse provocări din partea organelor de drept la comiterea acestei infracțiuni;

- la caz nu au fost utilizați ofițeri sub acoperire și nici agenți ai acestora, în cadrul urmăririi penale de către procuror nu au fost autorizate măsuri speciale de investigație cu utilizarea investigatorilor sub acoperire. Mai mult, participarea benevolă și necondiționată a martorului Bușovschii R. la efectuarea măsurii speciale de investigații orientate spre fixarea și documentarea acțiunilor inculpaților, a fost confirmată de martor în fața instanței. Suspiciunea de comitere a infracțiunii incriminate inculpaților a apărut anterior transmiterii mijloacelor bănești acestora, bănuiala rezonabilă fiind fundamentată pe actul de sesizare depus de martorul Bușovschii R., ce indica direct asupra comiterii unei infracțiuni;

- în prezentul proces penal, rolul ofițerilor de investigații s-a referit nu la instigarea inculpaților de a comite coruperea pasivă și trafic de influență în special de a pretinde, accepta sau primi bani de la Bușovschii R., ci la efectuarea unei măsuri speciale de investigații prevăzute în mod legal de către normele procesual penale;

- potrivit declarațiilor martorului, Bușovschii R., care au fost date sub jurământ, acesta nu i-a instigat pe inculpați ca ultimii să pretindă bani, ci inițiativa a aparținut acestora. Bușovschii R. a venit la inculpați cu cererea de a-și valorifica

un drept legal, iar inexistența unei presiuni se confirmă și prin materialele audio-video rezultate din măsurile speciale de investigații autorizate în cadrul cauzei penale, care indică direct că la momentul primirii banilor inculpații nu s-au opus actului de corupție, mai mult comportamentul acestora denotă faptul că erau predispuși de a comite acte de corupție și personal au pretins banii, tănuindu-i în buzunarul hainelor/poșetelor și astfel, organele de drept nu au intervenit activ în realizarea etapelor infracționale, iar efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea documentării și fixării acțiunilor inculpaților nu poate fi percepută ca provocare, or, la momentul efectuării acestei măsuri organul de urmărire penală dispunea de informații referitoare la comiterea unei infracțiuni de către inculpați;

- s-a demonstrat lipsa unor circumstanțe ce ar permite a presupune existența unei dependențe a martorului Bușovschi R. față de organele de drept, ultimul a negat faptul constrângerii sale de către organele de drept, pentru a participa la efectuarea măsurii speciale de investigații;

- urmează a fi supusă criticii poziția instanței aferent aprecierii acțiunilor inculpatei Cecîrlău A. privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, astfel, abordarea instanței fiind una părtinitoare și nefondată, în proces fiind demonstrată comiterea de către Cecîrlău A. a infracțiunii incriminate, deoarece versiunea apărării, susținută de instanță, contravine probelor prezentate și anume faptul, că ultima a fost responsabilă de verificarea bunurilor pe direcția „intrare” și anume ea a văzut aflarea în zona de frontieră a unei persoane neautorizate Ștefanschi O., anume ea de comun cu Jaloba I. nu a verificat proveniența mărfurilor transportate, precum și scopul acestora după import, fapt confirmat de martorul Liboni O., fapta acesteia constă în aceea că ea deși era obligată a omis executarea corectă și la timp a obligațiilor sale, fapt ce a generat posibilitatea fizică de a comite infracțiunea.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 martie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat și menținută sentința.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a evidențiat că, apelul procurorului poartă un caracter declarativ, fiind unul neîntemeiat, iar argumentele expuse în cererea de apel sunt contradictorii circumstanțelor și împrejurărilor stabilite pe parcursul judecării cauzei de către instanța de fond și de apel, or, acestea nu și-au găsit reflectare în starea reală a faptelor statuate la caz.

Instanța de apel a indicat, că la caz sunt întrunite toate condițiile cumulative pentru a fi recunoscută instigarea, facilitarea și provocarea infracțiunii.

La fel, instanța de apel a considerat nefondată critica acuzării, precum că faptul provocării a fost invocat de către apărare încă la etapa urmăririi penale, deoarece rezultând din discursurile apărării anexate la materialele cauzei, provocarea comiterii infracțiunii s-a menționat inclusiv și la etapa judecării cauzei. Totodată, la acest capitol, instanța de apel a menționat, că este sarcina instanței de judecată să verifice materialul probator administrat, astfel încât să prevină o condamnare a inculpatului care a acționat ca efect al provocării din partea agenților statului sau, după caz, din partea persoanelor private care acționează sub supravegherea agenților statului, întrucât ar exista riscul ca acuzatul să fie lipsit din start de dreptul la un proces echitabil.

Astfel, instanța de apel a considerat neîntemeiată invocarea apelantului, precum că

la caz nu poate fi invocată provocarea la acte de corupție, deoarece n-au fost utilizați ofițeri sub acoperire și nici agenți ai acestora, în acest sens instanța de apel a conchis, că este justă poziția instanței de fond care a statuat implicarea agenților statului prin intermediul martorului-declarant, Bușovschii R. în vederea provocării comiterii infracțiunii.

În opinia instanței de apel, faptul provocării, facilitării și încurajării inculpaților la săvârșirea infracțiunii, în speța dată, rezultă din faptul că urmărirea penală a fost pornită la denunțul lui Bușovschii R., care potrivit procesului verbal din 27.03.2013 de primire a denunțului, a declarat că unul din colaboratorii din cadrul poliției de frontieră pe nume Ștefanschii O. și un alt colaborator din aceeași instituție pe nume Vasile, extorcă mijloace bănești sistematic în sume ce variază de la 1.000 la 1.200 de dolari, pentru a-i permite intrarea pe teritoriul Republicii Moldova din Ucraina. Însă, stenogramele convorbirilor dintre Bușovschii R. și Ștefanschii O., în cadrul operațiunii sub acoperire, nu indică asupra extorcării sumelor de bani (f.d. 185-242, v. I). E de menționat și faptul, că în discuția avută între Bușovschii R. și Ștefanschii O., primul indică că va lua numai făină și posibil va fi în minus, adică nu va avea profit, la ce Ștefanschii O. îi propune lui Bușovschii R. să contramandeze operațiunea de import, însă ultimul este împotriva și spunând că se va clarifica, insistă asupra transportării mărfii chiar și în detrimentul său, fapt ce dovedește că, anume Bușovschii R. a fost persoana care insistent îi instiga pe inculpați să se implice în acțiunile date și să primească sumele de bani oferite de acesta, acțiuni care fără implicarea activă a agenților statului nu ar fi avut loc.

Instanța de apel a considerat relevant cazului și faptul, că martorul denunțător Bușovschii R. anterior a mai conlucrat cu colaboratorii CNA pe alte cauze, fapt confirmat de către acesta, inclusiv și în ședința de judecată a instanței de apel.

Totodată, instanța de apel a reținut, că la materialele cauzei lipsesc acte ce ar confirma, că Bușovschii R. a introdus în Republica Moldova mărfuri sub formă de făină și zahăr în vederea desfășurării activității de antreprenariat, ultimul nefiind în acest sens înregistrat oficial ca antreprenor, fapt confirmat de către acesta în cadrul audierii, astfel la caz, organul de urmărire penală a avut obligația să verifice nu numai corectitudinea plângerii depuse de Bușovschii R., dar și personalitatea acestuia.

Instanța de apel a apreciat ca fiind contradictorii declarațiile martorului Bușovschii R., acesta neavând o poziție unică privitor la cele relatate, și neputând explica motivul, că nu a refuzat respectiva afacere în cazul lipsei unui venit, or, practicarea unei activități de antreprenariat prezumă primirea unui profit, iar inechitabilitatea din start a unor astfel de tranzacții s-ar solda cu renunțul persoanei la activitatea dată, numai dacă nu ar fi alte motive, cum ar fi la caz, implicarea activă în dobândirea probelor de acuzare.

În același rând, instanța de apel a menționat, că introducerea în țară la 30.07.2013, 11.08.2013 și 28.09.2013 a mărfii nominalizate nu ar fi avut loc, or, scopul nu era cel de profit, ci de documentare a acțiunilor în vamă, în confirmarea acestei concluzii instanța de apel a reținut și declarațiile martorului Liboni O., care inclusiv și în instanța de apel a menționat, că toate acțiunile ce au avut loc nu au fost organizate cu scopul obținerii unui profit, ci pentru înregistrarea și documentarea acțiunilor de trecere a mărfii prin vamă.

Este evidentă acționarea lui Bușovschii R. sub conducerea CNA, reieșind și din

declarațiile lui Liboni O. privitor la administrarea probelor constatate prin înregistrările audio-video, declarații depuse în fața instanței de apel, potrivit cărora, el cupla echipamentul special de înregistrare la intrarea în vamă și îl deconecta la ieșire, iar după fiecare caz de trecere a mărfii, Bușovschii R. extrăgea înregistrările și le transmitea colaboratorilor CNA.

Din cele analizate, instanța de apel, a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind provocarea inculpaților Covali V., Cecîrlău A., Ștefanschi O., Ursu A. și Jaloba I. la comiterea infracțiunilor ce li se incriminează, or, împrejurările și circumstanțele supuse verificării în instanța de apel relevă, că inculpații au fost supuși acțiunilor de provocare flagrantă de a se implica în activitatea infracțională de care au fost acuzați, în lipsa vreunui indiciu că infracțiunile ar fi fost săvârșite fără această provocare.

Astfel, în opinia instanței de apel, prima instanță corect a statuat, că probele obținute cu participarea lui Bușovschii R. după primirea banilor de la CNA, nu pot fi admise și nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, dar urmează a fi excluse.

Din probele descrise în rechizitoriu, prezentate spre verificare în instanța de apel, în speța dată, Bușovschii R. prin acțiuni de provocare împreună cu organul de urmărire penală, nu s-au limitat la examinarea în mod pasiv a activității infracționale a inculpaților, ci au exercitat asupra acestora o influență de natură a-i incita la comiterea infracțiunii, pe care, altfel, aceștia nu ar fi comis-o, cu scopul de a face posibilă constatarea săvârșirii infracțiunii, deci spre a o proba în cadrul urmăririi penale.

Astfel, acțiunile lui Bușovschii R. susținute activ de organul de urmărire penală, au avut ca efect convingerea și provocarea inculpaților la comiterea infracțiunii, pentru care au fost acuzați și nimic din datele dosarului nu indică, precum că infracțiunea respectivă ar fi fost comisă fără intervenția organului de urmărire penală, or, Liboni O. dacă nu ar fi fost remunerat în exces pentru serviciile de transport nu ar fi acceptat prestarea a astfel de servicii după cum nu prestase anterior nici o dată, iar Bușovschii R. nu ar fi importat o astfel de marfă, deoarece în condițiile în care ultima a fost importată tranzacția nu era rentabilă, fapt confirmat de însăși denunțător. Mai mult ca atât, că ultimul nici nu cunoștea de fapt condițiile de import și introducere pe teritoriul R. Moldova a făinii, ceea ce denotă faptul, că ultimul nici nu avea de gând să se ocupe cu importul făinii, până la implicarea agenților statului, or, în caz contrar s-ar fi documentat asupra cazului. E de menționat în acest sens și faptul, că făina după cum invocă Bușovschii R. ar fi fost procurată din banii săi, dar din cauze inexplicabile, de asemenea reieșind din declarațiile lui, a fost prezentată colaboratorilor CNA și ulterior înstrăinată fără participarea acestuia.

Instanța de apel a mai stabilit, că probele ce au stat la baza acuzațiilor aduse inculpaților Covali V., Cecîrlău A., Ștefanschi O., Ursu A. și Jaloba I. sunt lovite de nulitate inclusiv și din acel motiv, că până la momentul provocării și implicării colaboratorilor CNA, prin intermediul lui Bușovschii R., nu au existat suspiciuni obiective confirmate prin probe, că inculpații ar fi fost implicați în acțiuni de genul celor ce li se incriminează.

Prin urmare în speța dată, nu sunt întrunite condițiile pentru angajarea răspunderii

penale a lui Covali V., Cecîrlău A., Ștefănschi O., Ursu A. și Jaloba I. de comitere a infracțiunilor incriminate, sub aspectul lipsei probelor pertinente, obiective și veridice, dobândite legal, ce ar confirma comiterea infracțiunii și sub aspectul încălcării dreptului inculpaților la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

5. Procurorul, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat invocă:

- la adoptarea sentinței de achitare, cât și a deciziei de menținere a sentinței, instanțele de judecată nu au dat deplină eficiență prevederilor legale, au făcut aprecieri a probelor ce nu se racorda la valoarea acestora, au reținut inutilitatea unor probe, ce întrunesc toate calitățile unei probe ce poate fi pusă la baza unei sentințe de condamnare;

- instanța de apel, contrar prevederilor art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, a adoptat o decizie de menținere a sentinței de achitare, dând prioritate în exclusivitate depozițiilor inculpaților, care au negat în instanță vinovăția și nu a dat apreciere deplină depozițiilor martorilor Bușovschi R., Liboni O. audiați în instanțele de fond, fără a analiza cauza pentru care a exclus restul probelor prezentate de acuzare și nu a ținut cont de faptul, că partea apărării nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă, limitându-se numai la criticarea probelor acuzării;

- este neîntemeiată mențiunea instanței de fond, preluată de instanța de apel precum, că martorul-denunțător, Bușovschi R. a provocat săvârșirea infracțiunii, în scopul obținerii de probe, precum că faptele infracționale ale inculpaților nu au avut loc, iar acțiunile ultimilor au fost comise prin provocare;

- nu pot fi acceptate nici concluziile instanței de apel, precum că la caz sunt întrunite toate condițiile cumulative pentru a fi recunoscută instigarea, facilitarea și provocarea infracțiunii;

- instanțele de fond s-au expus pe argumente ce nu au fost examinate în ședințele de judecată - prețul făinii în Republica Moldova, adică lipsa de raționament economic a importului în sensul în care a fost documentat;

- instanțele au omis să se expună asupra circumstanțelor ce au avut loc, lipsa faptului infracțiunilor, chiar dacă examinând sentința formulată ar putea fi vorba de lipsa elementelor;

- instanțele de fond, indicând la lipsa faptei infracțiunii, au omis de a lua în calcul că, de fapt acțiunile fizice au avut loc, fapt confirmat inclusiv de partea apărării;

- este nefondată afirmația instanțelor de judecată, prin care o parte din măsurile speciale de investigație au fost recunoscute drept nule, invocând ingerința activă a organului de urmărire penală și nerespectarea obligației pasive, însă obligația pasivă se referă la momentul comiterii și nu la momentul documentării faptelor infracționale și la acumularea probatoriului;

- faptul provocării n-a fost invocat nici în cadrul examinării judecătorești;

- în cauza penală de acuzare a inculpaților sus-nominalizați nu au fost utilizați ofițeri sub acoperire și nici agenți ai acestora, în cadrul urmăririi penale de către procuror

nu au fost autorizate măsuri speciale de investigație cu utilizarea investigatorilor sub acoperire, iar participarea benevolă și necondiționată a martorului Bușovschii R. la efectuarea măsurii speciale de investigații orientate spre fixarea și documentarea acțiunilor inculpaților, a fost confirmată de martor în fața instanțelor, iar această participare nu poate fi considerată ca activitate sub acoperire;

- suspiciunea de comitere a infracțiunilor incriminate inculpaților a apărut anterior mijloacelor bănești acestora, bănuiala rezonabilă fiind fundamentată pe actul de sesizare, deus de martorul Bușovschii R., care a indicat direct asupra comiterii unei infracțiuni;

- rolul ofițerilor de investigații în cauză s-a referit nu la instigarea inculpaților de a comite coruperea pasivă și trafic de influență în special de a pretinde, accepta sau primi bani de la Bușovschii R., dar la efectuarea unei măsurii speciale de investigații, prevăzute în mod legal de normele procesual penale;

- rolul organului de investigație a fost de a acumula informații în limitele autorizației eliberate de procuror, astfel măsurile speciale de investigații efectuate în prezenta cauză penală au fost autorizate în modul prevăzut de lege, rezultatele acestora, ulterior, fiind verificate și legalizate prin încheierea devenită irevocabilă a judecătorului de instrucție, prin neatacarea acesteia de către apărare;

- pretinderea banilor de către inculpați a avut loc anterior implicării autorităților oficiale ale statului în investigarea cazului dat, adică anterior pornirii procesului penal, iar apărarea a avut acces la toate materialele cauzei penale, la toate probele administrate, atât la faza de urmărire penală, cât și la faza de examinare în instanța de judecată;

- potrivit declarațiilor martorului, Bușovschii R., care au fost date sub jurământ, acesta nu i-a instigat pe inculpați ca ultimii să pretindă bani, dar inițiativa a aparținut acestora;

- inexistența unei presiuni se confirmă și prin materialele audio-video rezultate din măsurile speciale de investigații autorizate în cadrul cauzei penale, ce indică direct, că la momentul primirii banilor, inculpații nu s-au opus actului de corupție, mai mult comportamentul acestora în momentul primirii banilor denotă faptul, că ei erau predispuși de a comite acte de corupție și personal au pretins banii;

- tănuirea banilor de către inculpați în buzunarul hainelor/poșetelor indică direct, că aceștia nu doar că nu intenționau să se opună acceptării banilor, ci și au premeditat momentul primirii acestora, utilizând tehnici de tănuire a produsului infracțional. Astfel, organele de drept nu au intervenit activ în realizarea etapelor infracționale, iar efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea documentării și fixării acțiunilor inculpaților, nu poate fi percepută ca provocare, or la momentul efectuării acestei măsuri, organul de urmărire penală dispunea de informații referitoare la comiterea unei infracțiuni de către inculpați;

- sunt eronate concluziile instanței de apel, precum că denunțatorul Bușovschii R., anterior a conlucrat cu colaboratorii CNA, pe mai multe cauze penale, fapt ce nu are tangență pe speța cercetată;

- nu pot fi reținute concluziile instanței de apel privind lipsa confirmării documentare a desfășurării activității de antreprenor de către Bușovschii R., ceea ce însă nu împiedică transportarea bunurilor peste frontiera de stat și respectiv nu înseamnă că în

toate cazurile, este legalizată activitatea dată.

În drept, procurorul își întemeiază recursul în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 10 octombrie 2017, a fost admis recursul ordinar declarat de acuzare, casată total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea soluției sale, instanța de recurs a constatat că, potrivit rechizitoriului inculpații au fost învinuiți de către organul de urmărire penală: Covali V., de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b), d) Cod penal; Cecîrlău A. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal; Ștefanschii O. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b), d) Cod penal; Ursu A. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, 324 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, iar Jaloba Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, 324 alin. (2) lit. b), c) Cod penal. Însă, prima instanță a adoptat o sentință prin care inculpații au fost achitați de învinuirile imputate, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Analizând hotărârea adoptată de către prima instanță, instanța de recurs a constatat, că deși în partea dispozitivă a sentinței este indicat temeiul de achitare și anume - nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, însă în partea descriptivă a sentinței, instanța de judecată indică concluzii din care rezultă și alt temei de achitare, de rând cu cel indicat în dispozitiv, în cele din urmă soluție menținută de instanța de apel. Din motiv, că instanța de apel a preluat majoritatea concluziilor enunțate în sentință, respectiv și decizia instanței de apel conține concluzii divergente.

Astfel prima instanță a arătat, că nu este întrunită latura subiectivă a infracțiunii incriminate inculpaților, semnând temeiul de achitare - fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, însă în dispozitivul aceleiași sentințe instanța de fond a hotărât de a-i achita pe Covali V., Cecîrlău A., Ștefanschii O., Ursu A. și Jaloba I. de învinuirile incriminate, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Instanța de recurs a stabilit, că de fapt instanța de apel, la fel ca prima instanță în partea descriptivă a deciziei, semnaleză temeiul de achitare prevăzut la pct. 3) alin. (1) art. 390 Cod de procedură penală, unde este stipulat că, sentința de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Analizând temeiurile de achitare din partea descriptivă și din dispozitivul sentinței și deciziei, instanța de recurs a observat o neconcordanță în stabilirea temeiului ce stă la baza achitării lui Covali V., Cecîrlău A., Ștefanschii O., Ursu A. și Jaloba I., fiind constatate în sentință și decizie concluzii cu temeiuri de achitare diferite: „nu s-a constatat existența faptei infracțiunii” și „fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii”, temeiuri prevăzute de art. 390 alin. (1) pct. 1) și 3) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de recurs reține că menționarea concomitentă a 2 temeiuri de achitare ce se exclud una pe alta, în aceeași hotărâre judecătorească este o eroare de procedură, fapt ce în viziunea instanței, semnaleză prezența temeiului pentru recurs „motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii”, care este prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Alt aspect ce necesită a fi nominalizat la analiza hotărârilor contestate, este faptul că instanța de apel nu a dat răspuns la invocările procurorului menționate în ordine de apel, precum că, măsurile speciale de investigații efectuate în prezenta cauză penală au fost autorizate în modul prevăzut de lege, rezultatele acestora, ulterior fiind verificate și legalizate prin încheierea devenită irevocabilă a judecătorului de instrucție.

Analizând conținutul deciziei recurate, instanța de recurs, consideră că instanța de apel nu a verificat minuțios toate probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind reținută la baza deciziei adoptate versiunea, precum că probele prezentate au fost obținute prin provocare, acestea fiind excluse din dosar, fără a fi luat în considerație faptul, că actele procedurale au fost autorizate și constatată respectarea cerințelor legale la efectuarea acestora, prin încheierile judecătorului de instrucție devenite irevocabile.

Din considerentele expuse, instanța de recurs a conchis, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență și contradicții în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

În asemenea condiții, instanța de recurs a concluzionat de a admite recursul ordinar declarat la caz, iar decizia instanței de apel a fost casată total cu remiterea cauzei în instanța de apel la rejudecare, în alt complet de judecători, pentru adoptarea unei soluții corecte.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2019, apelul declarat de acuzatorul de stat a fost admis, casând sentința parțial, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- A fost achitat Covali Vasile, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii;

- A fost achitată Cecîrlău Ana, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

- A fost achitat Ștefanschi Oleg, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit.b), d) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost achitat Ursu Alexandru, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, 324 alin. (2) lit.b), c) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost achitat Jaloba Ion, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, 324 alin. (2) lit.b), c) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

În rest au fost menținute dispozițiile sentinței.

Pentru a se pronunța instanța de apel a constatat că, judecând cauza penală în privința lui, Cecîrlău Ana, Ștefanski Oleg, Ursu Alexandru și Jaloba Ion instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, corect ajungând la concluzia privind achitarea lui Covali Vasile de comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, achitarea lui Cecîrlău Ana de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, achitarea lui Ștefanski Oleg de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2) lit.b), d) Cod penal, achitarea lui Ursu Alexandru de comiterea infracțiunii prevăzute de art.42, 324 alin. (2) lit.b), c) Cod penal, achitarea lui Jaloba Ion de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42, 324 alin. (2) lit.b) c) Cod penal, totodată deși soluția de achitare este una corectă, instanța de apel a indicat, că concluzia instanței de fond în ce privește temeiul achitării, aceasta este una eronată, de fapt nefiind stabilit temeiul prevăzut de art. 390 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect și justificat a ajuns la concluzia de a-i achita pe inculpații Covali Vasile, Cecîrlău Ana, Ștefanski oleg, Ursu Alexandru și Jaloba Ion, însă, motivul pe care urma a se întemeia achitarea în cauza penală vizată, este cel prescris la art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod procedură penal, care prevede că sentința de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Instanța de apel consideră, că instanța de fond a dat o apreciere legală probelor de învinuire prezentate, întemeiat ajungând la concluzia neadmiterii în calitate de probă a unui șir de acte procedurale, la caz nefiind stabilită în acțiunile inculpaților, acțiuni intenționate descrise în actul de învinuire, instanța de fond stabilind corect că vinovăția inculpaților nu și-a găsit confirmarea în ședința de judecată și că în privința acestora urmează a fi pronunțată o sentință de achitare, totodată eronat fiind temeiul achitării și anume lipsa faptei infracțiunii, inculpații urmând a fi achitați pe motiv că fapta acestora nu întrunesc elementele infracțiunilor incriminate prin actul de învinuire.

Astfel, instanța de apel a reiterat faptul, că reieșind din materialele cauzei acumulate de organul de urmărire penală și cercetate în instanța de judecată și suplimentar în instanța de apel se atestă faptul că la caz, fără intervenția organelor statului faptele aduse inculpaților în învinuire nu ar fi fost săvârșite menționându-se și faptul, că în situația în care un acuzat susține că a fost provocat la săvârșirea unei infracțiuni, instanțele judecătorești urmează să examineze minuțios materialele cauzei penale, deoarece pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil, toate probele obținute în rezultatul provocării de către organul de urmărire penală trebuie să fie excluse.

Pentru a verifica dacă persoana a fost provocată să săvârșască infracțiunea, instanțele judecătorești trebuie să stabilească dacă ea putea fi în mod rezonabil considerată ca fiind implicată în activitatea infracțională respectivă până la implicarea organului de urmărire penală.

În cele din urmă, dacă informația prezentată de către organele de urmărire penală nu permite Curții să conchidă, că reclamantul a fost subiectul unei provocări din partea poliției, este esențial ca în fiecare cauză Curtea să examineze calitatea evaluării de către

instanțele naționale a pretinsei provocări și să se asigure că acestea au respectat în mod corespunzător drepturile acuzatului la apărare, în special dreptul la o procedură contradictorie și la egalitatea armelor (Edward Lewis și Lewis c. Regatului Unit).

Instanța de apel a indicat, că la caz, reieșind din materialele acumulate și declarațiile inculpaților, precum și a martorilor sunt întrunite toate condițiile cumulative pentru a fi recunoscută instigarea, facilitarea și provocarea infracțiunii.

Urmează a fi menționat, că prima instanță la judecarea cauzei contrar temeiului de achitare, totuși corect a concluzionat, că martorul denunțator a provocat săvârșirea infracțiunii în scopul obținerii de probe, iar acuzarea în cererea de apel a supus criticii respectiva concluzie, invocând, că instanța a depășit limitele judecării cauzei, deoarece respectivul aspect nu a fost formulat și invocat de către partea apărării.

Totodată instanța de apel a reiterat prezența provocării, chestiune care a fost invocată de apărare atât în instanța de fond cât și în instanța de apel, astfel constatându-se, că Bușovschii Roman este agentul camuflat al organelor de drept, care i-a denunțat calomnios pe inculpați, martorul denunțator recunoscând faptul, că a fost declarant în mai multe cauze penale ce țin de comiterea infracțiunilor de corupție investigate de CNA și Procuratura Anticorupție. Totodată, la acest capitol, instanța a menționat, că este sarcina instanței de judecată să verifice materialul probator administrat, astfel încât să prevină o condamnare a inculpatului care a acționat ca efect al provocării din partea agenților statului sau, după caz, din partea persoanelor private care acționează sub supravegherea agenților statului, întrucât ar exista riscul ca acuzatul să fie lipsit din start de dreptul la un proces echitabil, prin aceasta încălcându-se art.6 §1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului.

Analizând materialele administrate, Colegiul conchide că contrar temeiului de achitare a inculpaților invocat și motivat de instanța de fond sub formă de "lipsa existenței faptei infracțiunii" în loc de "fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii", totuși este justă poziția potrivit căreia s-a statuat la caz implicarea agenților statului prin intermediul martorului-declarant Bușovschii Roman în vederea provocării comiterii infracțiunii. În opinia Colegiului penal faptul provocării, facilitării și încurajării inculpaților la săvârșirea infracțiunii în speța dată rezultă din următoarele.

Colegiul penal notează, că urmărirea penală în prezenta cauză a fost pornită la denunțul lui Bușovschii Roman, care potrivit procesului verbal din 27.03.2013 de primire a denunțului, a declarat că unul din colaboratorii din cadrul poliției de frontieră pe nume Oleg Ștefânschi și un alt colaborator din aceeași instituție pe nume Vasile, extorcă mijloace bănești sistematic în sume ce variază de la 1000 la 1200 de dolari, pentru a-i permite intrarea pe teritoriul R. Moldova din Ucraina. Însă stenogramele convorbirilor dintre Bușovschii Roman și Oleg Ștefânschi, în cadrul operațiunii sub acoperire, nu indică asupra extorcării de bani (f.d.185-242, vol.I). Oportună este și mențiunea cu privire la faptul, că în discuția avută între Bușovschii Roman și Ștefânschi Oleg, primul indică că va lua numai făină și posibil va fi în minus adică nu va avea profit, la ce Ștefânschi Oleg îi propune lui Bușovschii Roman să contramandeze operațiunea de import însă Bușovschii Roman este împotriva și spunând că se va clarifica, insistă asupra transportării mărfii chiar și în detrimentul său, fapt ce dovedește incontestabil că, anume

Bușovschii Roman a fost persoana care insistent îi instiga pe inculpați să se implice în acțiunile date și să primească sumele de bani oferite de acesta, acțiuni care fără implicarea activă a agenților statului nu ar fi avut loc.

La caz, Colegiul concluzionează un alt motiv și anume implicarea activă în dobândirea probelor de acuzare.

Despre aceasta ne vorbesc și declarațiile martorului Liboni Octavian care în toate instanțele, fiind sub jurământ, a confirmat că toate acțiunile au fost organizate pentru documentarea și înregistrarea trecerii peste vamă a mărfii.

Acest martor a fost atras la provocarea comiterii infracțiunii declarând în acest sens, că inițial nu a cunoscut că era o operațiune dirijată de CNA, iar ulterior, din discuțiile cu Bușovschii Roman, martor care a acceptat colaborarea, a conștientizat acest fapt.

Aici instanța de apel a mai arătat că din activitatea sa, Liboni Octavian avea profit, primind de la Bușovschii Roman câte 100 dolari SUA pentru transportarea mărfii și 100 dolari SUA pentru motorină, fapt ce l-a determinat să presteze aceste servicii, care nu le-a practicat nici până atunci și nici după caz.

Astfel, instanța de apel în urma cercetării suplimentare a probatoriului cauzei penale, a stabilit că inculpații au fost provocați la implicarea activității infracționale, iar în lipsa provocării, nu se poate spune că aceștia ar fi comis infracțiunile incriminate.

Deci, în urma cercetării suplimentare a probelor cauzei penale, cu certitudine se concluzionează că Bușovschii Roman a întreprins acțiuni de provocare împreună cu organul de urmărire penală, deci nu s-au limitat la examinarea în mod pasiv a activității inculpaților, ci i-au influențat pe aceștia la comiterea infracțiunilor, infracțiuni pe care aceștia nu le-ar fi comis.

Ce ține de motivul invocat de apelant că, măsurile speciale de investigație efectuate în prezenta cauză penală și anume autorizarea efectuării interceptărilor și înregistrărilor convorbirilor telefonice, documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice cu instalarea acestora în mijlocul de transport, autorizarea efectuării percheziției corporale a inculpaților, domiciliile și automobilele acestora, precum și faptul că a fost constatată respectarea cerințelor legale la efectuarea acestor măsuri, instanța de apel a arătat că, nu poate fi reținută, or, la momentul autorizării precum și verificării legalității acestor acțiuni, judecătorul de instrucție nu putea și nu era obligat să cunoască despre implicarea activă a organului de urmărire penală la documentarea cauzei date.

În final instanța de apel a stabilit, că probele ce au stat la baza acuzațiilor aduse inculpaților Covali Vasile, Cecîrlău Ana, Ștefanschii Oleg, Ursu Alexandru și Jaloba Ion sunt lovite de nulitate inclusiv și din acel motiv, că până la momentul provocării și implicării colaboratorilor CNA, prin intermediul lui Bușovschii Roman, nu au existat suspiciuni obiective confirmate prin probe, că inculpații ar fi fost implicați în acțiuni de genul celor ce li se incriminează. Prin urmare, instanța de apel a reținut că în speța dată, nu sunt întrunite condițiile pentru angajarea răspunderii penale a lui Covali Vasile, Cecîrlău Ana, Ștefanschii Oleg, Ursu Alexandru și Jaloba Ion de comiterea infracțiunilor incriminate, sub aspectul lipsei probelor pertinente, obiective și veridice, dobândite legal, care ar confirma comiterea infracțiunii și sub aspectul încălcării dreptului inculpaților la

un proces echitabil, prevăzut de art.6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului,

8. Ne fiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, procurorul a declarat recurs ordinar, invocând temei de drept prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului procurorul a menționat că, la adoptarea sentinței de achitare, cât și a deciziei de menținere a sentinței, instanțele de judecată nu au dat deplină eficiență prevederilor legale, au făcut aprecieri a probelor ce nu se racorda la valoarea acestora, au reținut inutilitatea unor probe, ce întrunesc toate calitățile unei probe ce poate fi pusă la baza unei sentințe de condamnare.

A remarcat că în decizia instanței de apel nu se regăsește motivarea referitor la concretizarea poziției acuzării, și anume ce ține de aplicarea pedepsei lui Ursu Alexandru pe art. 324 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, iar lui Ștefanschi Oleg pe art. 326 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, avînd în vedere modificările introduse prin legea nr.326 din 23.12.2013.

A reținut că, instanța de apel contrar prevederilor art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, a adoptat o decizie de menținere a sentinței de achitare, dînd prioritate în exclusivitate depozițiilor inculpaților, care au negat în instanță vinovăția și nu a dat apreciere deplină depozițiilor martorilor Bușovschi R., Liboni O. audiați în instanțele de fond, fără a analiza cauza pentru care a exclus restul probelor prezentate de acuzare și nu a ținut cont de faptul, că partea apărării nu a prezentat nici o probă pertinentă și concludentă, limitându-se numai la criticarea probelor acuzării.

Consideră că, este neîntemeiată mențiunea instanței de fond, preluată de instanța de apel precum, că martorul-denunțător, Bușovschi R. a provocat săvârșirea infracțiunii, în scopul obținerii de probe, precum că faptele infracționale ale inculpaților nu au avut loc, iar acțiunile ultimilor au fost comise prin provocare. Totodată, nu pot fi acceptate nici concluziile instanței de apel, precum că la caz sunt întrunite toate condițiile cumulative pentru a fi recunoscută instigarea, facilitarea și provocarea infracțiunii.

A invocat că, este nefondată afirmația instanțelor de judecată, prin care o parte din măsurile speciale de investigație au fost recunoscute drept nule, invocând ingerința activă a organului de urmărire penală și nerespectarea obligației pasive, însă obligația pasivă se referă la momentul comiterii și nu la momentul documentării faptelor infracționale și la acumularea probatoriului. Faptul provocării n-a fost invocat nici în cadrul examinării judecătorești.

A explicat că, în cauza penală de acuzare a inculpaților sus-nominalizați nu au fost utilizați ofițeri sub acoperire și nici agenți ai acestora, în cadrul urmăririi penale de către procuror nu au fost autorizate măsuri speciale de investigație cu utilizarea investigatorilor sub acoperire, iar participarea benevolă și necondiționată a martorului Bușovschi R. la efectuarea măsurii speciale de investigații orientate spre fixarea și documentarea acțiunilor inculpaților, a fost confirmată de martor în fața instanțelor, iar această participare nu poate fi considerată ca activitate sub acoperire.

A afirmat că, suspiciunea de comitere a infracțiunilor incriminate inculpaților a apărut anterior transmiterii mijloacelor bănești acestora, bănuiala rezonabilă fiind fundamentată pe actul de sesizare, depus de martorul Bușovschi R., care a indicat direct

asupra comiterii unei infracțiuni.

Acuzarea pretinde că, rolul ofițerilor de investigații în cauză s-a referit nu la instigarea inculpaților de a comite coruperea pasivă și trafic de influență în special de a pretinde, accepta sau primi bani de la Bușovschie R., dar la efectuarea unei măsuri speciale de investigații, prevăzute în mod legal de normele procesual penale. La caz, rolul organului de investigație a fost de a acumula informații în limitele autorizației eliberate de procuror, astfel măsurile speciale de investigații efectuate în prezenta cauză penală au fost autorizate în modul prevăzut de lege, rezultatele acestora, ulterior, fiind verificate și legalizate prin încheierea devenită irevocabilă a judecătorului de instrucție, prin neatacarea acesteia de către apărare.

Totodată, a evidențiat că pretinderea banilor de către inculpați a avut loc anterior implicării autorităților oficiale ale statului în investigarea cazului dat, adică anterior pornirii procesului penal, iar apărarea a avut acces la toate materialele cauzei penale, la toate probele administrate, atât la faza de urmărire penală, cât și la faza de examinare în instanța de judecată.

A susținut că, potrivit declarațiilor martorului, Bușovschie R., care au fost date sub jurământ, acesta nu i-a instigat pe inculpați ca ultimii să pretindă bani, dar inițiativa a aparținut acestora. Iar, inexistența unei presiuni se confirmă și prin materialele audio-video rezultate din măsurile speciale de investigații autorizate în cadrul cauzei penale, ce indică direct, că la momentul primirii banilor, inculpații nu s-au opus actului de corupție, mai mult comportamentul acestora în momentul primirii banilor denotă faptul, că ei erau predispuși de a comite acte de corupție și personal au pretins banii.

A relevat că, tăinuirea banilor de către inculpați în buzunarul hainelor/poșetelor indică direct, că aceștia nu doar că nu intenționau să se opună acceptării banilor, ci și au premeditat momentul primirii acestora, utilizând tehnici de tăinuire a produsului infracțional. Astfel, organele de drept nu au intervenit activ în realizarea etapelor infracționale, iar efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea documentării și fixării acțiunilor inculpaților, nu poate fi percepută ca provocare, or la momentul efectuării acestei măsuri, organul de urmărire penală dispunea de informații referitoare la comiterea unei infracțiuni de către inculpați.

Pe de altă parte, suplimentar acuzarea a declarat că sunt eronate concluziile instanței de apel, precum că denunțatorul Bușovschie R., anterior a conlucrat cu colaboratorii CNA, pe mai multe cauze penale, fapt ce nu are tangență pe speța cercetată.

9. Asupra recursului declarat a prezentat referință avocatul Scutelnic Valeriu în numele inculpatului Jaloba Ion, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

10. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul

numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără însă a i se agrava situația.

Reieșind din temeiurile de drept ale recursului declarat, se reține că procurorul invocă incidența cazului de casare prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Din conținutul recursului ordinar declarat se reține, că procurorul critică soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece contravine circumstanțelor cauzei și probelor administrate în prezenta speță, și nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală. În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În acest sens, relevante cauzei sunt și liniile directorii trasate de Curtea Europeană privind aplicabilitatea art.6 din Convenție, care garantează dreptul fiecărei persoane la un proces echitabil, unde s-a specificat că orice instanță este obligată să-și motiveze hotărârea adoptată, or, aceasta face parte din setul de garanții stabilite de CtEDO pentru existența unui proces echitabil.

De altfel, potrivit jurisprudenței Curții, în cazurile aplicării art.6 al Convenției, s-a statuat că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85).

Din cererea de recurs declarată, se constată că critica recurentului, în esență, se referă la faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, prin aceasta fiind încălcată obligația instanței de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul de garanții subsecvente procesului echitabil.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportată la criticele recurenților, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției, nu a respectat

întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale în partea motivării hotărârii.

Așadar, Colegiul penal lărgit consideră că criticele invocate de titularul cererii de recurs sunt întemeiate și în contextul ce urmează va puncta raționamentele care au stat la baza acestei soluții.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, chiar dacă dispozițiile art.6 paragraful 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale impun instanțelor naționale să-și motiveze deciziile (a se vedea în acest sens cauza Boldea vs. România), această obligație nu presupune existența unor răspunsuri detaliate la fiecare problemă ridicată, fiind suficient să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia.

Curtea Europeană a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Cu toate acestea, verificând decizia, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a analizat punctual și suficient de motivat criticile invocate de procuror, ci s-a limitat la modificarea temeiului de achitare a inculpaților Covali Vasile, Cecîrlău Ana, Ștefânschi Oleg, Ursu Alexandru și Jaloba Ion. Astfel, instanța de apel a omis a se pronunța asupra tuturor chestiunilor semnalate de către instanța de recurs prin decizia din 10 octombrie 2017.

La caz, instanța de recurs a explicat instanței de apel că, nu a verificat minuțios toate probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind reținută la baza deciziei adoptate versiunea, precum că probele prezentate au fost obținute prin provocare, acestea fiind excluse din dosar, fără a fi luat în considerație faptul, că actele procedurale au fost autorizate și constatată respectarea cerințelor legale la efectuarea acestora, prin încheierile judecătorului de instrucție devenite irevocabile. Or, în opinia Colegiului penal lărgit, argumentul enunțat mai sus constituie fondul apelului și asupra cărora instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, deoarece în viziunea procurorului, acest motiv ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și afecta temeinicia acestei hotărâri.

Totodată, instanța de recurs a reținut, că conform actului de învinuire înaintat de acuzatorul de stat, inculpata Cecîrlău A. a fost învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal și anume - excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice, fiindu-i incriminat și faptul că: „Cecîrlău A. participând la discuția și înțelegerea care a avut loc între Jaloba I. și Ștefânschi O., cunoscând cu certitudine despre faptul comiterii a unui act de corupție, urmărind scopul mușamalizării comiterii

infrațiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu și a actului de corupție, nu a anunțat persoanele responsabile abilitate cu examinarea faptelor de corupție, comițând în condițiile date contravenția prevăzută de art. 314 Cod contravențional, tănuirea unui act de corupție și neluarea măsurilor de rigoare". Astfel, Colegiul a menționat, că instanța de apel urmează să atragă atenția asupra faptului dacă este corect construită învinuirea adusă lui Cecîrlău A. și încadrarea acțiunilor acesteia de către organul de urmărire penală, ținând cont de prevederile art. 296 alin. (2) Cod de procedură penală.

Colegiul penal apreciază drept întemeiat și argumentul acuzatorului de stat precum că, „ în decizia instanței de apel nu se regăsește motivarea referitor la concretizarea poziției acuzării, și anume ce ține de aplicarea pedepsei lui Ursu Alexandru pe art. 324 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, iar lui Ștefanschi Oleg pe art. 326 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, având în vedere modificările introduse prin legea nr.326 din 23.12.2013”.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanțele ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali – vagi, reprezintă motiv de casare.

Din considerentele expuse, Colegiul penal statuează, că decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență și contradicții în partea motivării soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În contextul celor expuse, se evidențiază că instanța de apel a admis încălcarea art.6 paragraful 1 al Convenției Europene, potrivit căruia - „ ... orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa". În particular, instanța de apel nu a respins argumentat toate argumentele acuzării invocate în cererea de apel și nu a formulat o motivare corespunzătoare vizavi de chestiunile care au importanță decisivă în cauză.

Prin urmare, Colegiul lărgit statuează că, decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru rejudecare în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond, să le dea o apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2019, în privința inculpaților Covali Vasile xxx, Cecîrlău Ana xxx, Ștefanschi Oleg xxx, Ursu Alexandru xxx, Jaloba Ion xxx și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 17 decembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Burduh Victor